

Hannes Korpi

Kuvaus Vilppulan rintamalta v. 1918 luokkasodasta

Kirj. Härmän-Antti.

Veturi porhalsi Lylyn asemalle.

Punakaartilaisjuna toi toistatuhatta miestä lisää Etelä-Suomesta Vilppulan rintamalle, missä kuusi viikkoa oli riehunut ankara taistelu punakaartin, Suomen työläisarmeijan ja valkokaartin, porvariston sotaväen välillä.

Jokaisen vaunun astuimet täytyivät miehistä. Pian seisojuna silta kirjavanaan iloisia nuorukaisia ja vakavia parrakkaita työnurhoja, jotka kivääri kädessä, punainen nauha lakissa tai käsivarressa, järjestyivät riviin asemasillalle, kääntyen komentosanan kuullessaan marssiin toisilla raitteilla olevia vaunuja kohti, jonne heidät määrättiin majottumaan toistaiseksi.

— Mitenkä pitkällä ollaan? kysäsi reipas, keskikokoinen nuorukainen asemavahdilta, jätettyään repunsa selästään rautatievaunuun.

— Etujoukkomme ovat peninkulman päässä Väärinmajasta, jonne lahtareita on vallittautunut.

— Jo siellä! huudahti nuorukainen. — Milloinka se ajetaan valloittaa?

— Huomenna, vastasi vahti yksikantaan, vaihtaen ruumiinsa painon toiselle jalalle ja pistäen toisen kätensä taskuun, jota palleli.

— Eikö siellä ole kintaita? kysäsi nuorukainen ihmeissään.

— Ei satu...

— Tuossa on. Minulla on toiset repussani.

Hän työnsi kintaansa toisen kouraan.

Samassa astui nuorukaisen taakse asemasalista tullut, harmaaseen sarkatakkiin puettu mies, lyöden nuorukaista olkapäälle.

— Terve! Siinäpä on Hannes Korpi ilmielävänä! Me luulimme sinun joutuneen lahtarien kynsiin. Mitenkäs siellä kävi? Kerroppa nyt pakoretkestäsi.

— Sinäkin täällä, Paavo! Saa ko täältä mistään kahvia?

Ystävykset lähtivät hakemaan kenttäkeittiöstä kahvia. He olivat kumpikin Väärinmajan kylästä, jonka valkokaartilaiset olivat vallottaneet joitakin viikkoja sitten. Paavo oli torpanpoika kylässä, lähellä Pekkala, missä Hannes Korpi oli renkinä. Heti vallankumouksen puhjettua 28 päivänä tammikuuta oli Paavo lähtenyt junalla Tampereelle yhtyäkseen punakaartiin. Hän oli sosialidemokraattisen puolueen jäsenenä pitänyt luonnollisena punakaartiin lähtemisen, kun ei omassa kylässä sellaista ollut. Hannes oli myöskin aikonut lähteä, mutta isäntänsä lausumat viittaukset siitä, että Pohjanmaalle sijoittunut porvarien kaarti on alkanut liikehtiä jo eteläänpäin, sai hänet pysähtymään. Hän ei halunnut jättää Helinänsä, pellavatukka tyttöä yksin. Sitäpaitsi oli hänellä aikomus koota kylän nuorukaiset hädän ahdistaa koolle yhteiseen vastarintaan.

Saatuaan kahvikupin eteensä, tiukkasi Paavo uudelleen tietoja pakoretkestä.

— Ei siinä mitään ihmeellistä

ollut. Kun alkoi liikkua huhuja lahtarien lähenemisestä, läksi yksi toisensa perästä etelään aseita hakemaan. Eihän sitä voi ilman aseita! Isäntä tiesi meiläkkin, että kuljin yhdistyksen jäsenkirja taskussa. Hän ei sen vuoksi pyytänytkään minua avustamaan elintarpeiden poiviennessä, vaan teetätti sen muilla. Otin muuten selvän, minne hän kätki jauhoja, ryynejä, voita ja paljon muuta tavaraa. Eräänä aamuna karahuttaa kylään satalukuinen joukko valkokaartilaisia valkoisissa puvuissa. Minä juoksin tupaan. Huusin Helinälle ja pyysin pakenemaan, mutta samassa astui ovelle isäntä pyssy sojossa.

— Kädet ylös! Ei askeltakaan, tai ammun.

Saapui lahtareita. Helinä ajettiin pois. Tupaan tuotiin toisiaakin, joiden tiedettiin kuuluvan puolueeseen. Meidät kiellettiin keskustelemasta. Vahdiksi asetetut valkopaikat eivät vastanneet sanaakaan kyselyihimme. Isäntämme kuulumme pihalla sanovan, että meitä ei voida pakottaa valkokaartiin ja että lyhin keino oli ammuttaa meidät.

— Mitäs siinä oikeastaan kerromista on. Me pakenimme yöllä...

— Iman tappelua?

— Hm... menihän siinä kumpikin vahti ja yksi meistä kuudesta... Antti, muistathan, Hakalasta... nuoria poikia olivat ne vahdit. Ilmeisesti vastaikkään koulun penkiltä päässeitä. Ruotisia puhuivat. Saimme suksiniekat kintereillemme ja luotisaateen, mutta metsään päästyämme olimme turvassa. Hiihdimme Ruhalan ohi Emme uskaltaneet mennä ihmisten asunnoille. Nyt olemme tässä, käytyämme Tam-

pereellä harjottelemassa ampuamista.

— Ja sinä olet matkalla Väärinmajaan etsimään Helinää!

— Minä sain Tampereella halutuuni yhden komppanian. Siinä ovat Jaakko, Anselmi ja Väinö myöskin. He karkasivat Pekkalasta samalla kertaa kuin minäkin. Jaakon isä on puhunut paljon torpparivapautuksesta ja pelkäämepä pahasti, että ukko on otettu hengiltä. Varjele niitä väärinmajalaisia, jotka ovat joskus napisseet herroja vastaan!

Hannes pieksi kiivaasti kiväärintukkia remmillä.

— Huomennahan kuulutaan hyökkäävän?

— Huomenna.

— — —

Oli yö. Kuu valasi va'keita hankia ja synkkiä metsiä pitkin maantievareja kun monisatalukuinen punakaartilaisjoukko marssi Väärinmajan kylää kohti. Korvia hiukan kirpisti pakkahan, mutta reipas marssi lämmitti. Tähdet tuikkivat tummalta pohjaltaan kirkkaasti ja ystävällisesti. Lämmin oli miesten mieli. Innostus paloi kansan miesten silmissä, kun he painalsivat kohti vihollista, etuoikeitetun porvariston kokoamaa armeijaa vastaan. Kaikki heidän kärsimyksensä, heidän vuosikymmeninen puutteensa, hätänsä, kärsimänsä potkut, solvaukset, nöyryytykset, kaikki ne olivat nyt puhjenneet yhteiseksi luokkavihaksi loise'äjiä kohtaan, jotka asevoimoin yrittivät etuoikeuksiaan suojella ja nälkään näännyttää kansan suurimman osan, sen työväenluokan. Mutta tämä viha, luokkaviha ei puhjennut heissä ilmi vihana yksilöitä kohtaan, sillä useimmat, ollen järjestyneitä työläisiä, tajusivat nyt olevan kysymyksessä vanhan

riistojärjestelmän tuhoamisen, eikä yksilöllisen vihan tyydyttämisen.

Senvuoksi paisuttikin miesten povia ylöpeys, ilo siitä, että he voivat tehdä jotakin saavuttaakseen vapauden kansalle vuosisaitaisorjuudesta. Punakaartista oli puolet maa'laisväkeä, puolet kaupunkilaisia. Toiset ajattelivat entistä maaorjuuteen lähentelevää elämäänsä, toiset palkkaorjuuttaan, kotejaan, äitejään, vaimojaan, lapsiaan, joiden tulevaisuutta he menivät puoltamaan.

— Tunnussana! kajahti äkkiä metsänrinnasta vaatimus.

— Leipäkortti! vastasi Hannes Korpi komppaniensa puolesta.

Marssi jatkui tahdikkaasti, äänettömyydessä.

Oltiin muutamien kilometrien päässä Väärinmajasta. Hannes tunsii seudun kuin kotipihansa. Rintama levennettiin. Äkkiä toivat etujoukot kaksi valkokaartilaista pistimien välissä ylipäälliköiden eteen, jotka parhaillaan neuvottelivat hyökkäyksestä. Miehet olivat puetut valkoisiin vilapaitoihin ja valkoisiin housuihin ja valkoiseen hiihtolakkiin.

— Kuinka monta miestä teitä on? Kuka on johtajanne? Onko teillä tykkejä?

— Emme me ole ilmiäntajia, vastasi toinen vangeista ylpeästi. Hän oli ilmeisesti herraspoikainen, tuskin kahdenkymmenen. Hän esiintyi röyhkeästi ja halveksien. Toinen näkyi olevan työläinen, jonka koko olento tuntui painuvan kokoon häpeästä. Ilmeisesti oli hänet houkuteltu porvarien kaartiin, sillä toisten työläisten näkeminen toi hänelle omantunnon tuskia.

Heiltä ei saanut mitään tietoja. Heidät määrättiin seuraamaan rintaman takana. Vahti, joka heitä kuljetti, yritti omasta alat-

teestaan tiukata tietoja. Kun ei saanut, huitasi nuorukaisia vasten suuta. Samassa iski Hannes Korven nyrkki vahdin maahan.

— Me emme ole raakalaisia! huudahti hän kiihdyksissään vahdille, joka kömpi ylös tien vierestä. — Sinä joudut toverioikeuden tuomittavaksi. Sotavankkeja ei saa koskea! Se joka sotavangin surmaa, ammutaan!

Hannes aikoi jatkaa, mutta samassa annettiin määräys etenemiseen. Ja hän astui komppaniansa etunenään.

Rintaman täytyi pujotella metsän läpi. Lähellä kylää levisi aukeama. Hannes saattoi erottaa Pekkalan komean kartanon kylän keskipaikkeilta. Mitenhän Helinä? Oliko hän joutunut pahoinpiteilyn alaiseksi? Hannes tiesi, että kummallakin puolen on joukkoon tullut edesvastuutomia roistoja, että sotakuria ei oltu kummallakaan puolen saatu täydelliseksi, ja häntä puistatti ajatellessaan minkä kohtalon alaiseksi hänen pelävatukka, kirkasposki Helinänsä saattaa joutua.

Rät! Rät! Prrrr!

— Kuularuisku!

Etujoukko heittäysi lumeen. Hannes määräsi joukkonsa kiertämään kylän oikealle sivustalle, läheminä Pekkala. Hän tiesi sen laidan kylästä olevan harvempaan asutun.

Kuului yhteislaukaus punakaartin riveistä. Kanuunoita eivät he olleet voineet mukanaan kuljettaa. Ratsujoukko oli jättänyt hevosesensa metsään. Askel askeleelta, nousten kumaraan ja laskeutuen jälleen vatsalleen eteni rintama. Nyt jäi musta pilkku lumelle, toinen kolmas... Ruumiita. Kuularuisku oli tehnyt tehtävänsä.

Toiset jatkoivat etenemistä, ampuen, yhä ampuen.

Sillä välin marssi Hannes Korven joukko tiukasti Pekkalaan kohti. Kylän reuna oli saavutettu, kun äkkiä pamahti laukaus, toinen. Ne eivät osuneet.

— Yhteislaukaus! Eteenpäin! komentaa Hannes

Joukko lähenee juoksumarsissa kylää. Tuhoava tuli kaataa joukosta kymmeniä miehiä. Väinö ja Anselmi kaatuvat Hanneksen rinnalta. Toiset kómennetaan pitkälleen, jatkamaan ammuttaa. Hannes lähettää hakemaan lisäväkeä. Kun se saapuu, nouseaan jälleen hyökkäykseen. Aivan kylän rajalla astuu rakennuksen takaa äkkiä esiin mies, punainen nauha käsivarressaan. Hän haparoi käsillään ilmaa, hänen silmänsä ovat puhkaistut, korvansa silvotut. Hannes pysähtyy... Se on punakaartilainen! Lahtarien silpoma! Mies kaatuu samassa luodista, ei tiedetä kummalta puolel se tuli. Raivosta kiehuu rintama edetseen kylään.

Pekkalasta ammutaan yhteislaukaus. Vasta kun talo on melkein seulana, kohotetaan ikkunaan valkoinen vaate.

Valkokaartilaiset haluavat siis antautua!

Luottavasti, arkailematta astuu Hannes joukkonsa etunenässä taloon.

Mikä näky! Ruumiita ikkunan edessä penkillä. Keskeillä lattiaa. Tuvassa seisoo kymmenkunta valkokaartilaista, heidän joukossaan kaksi jääkäriä puvuista päättäen.

Samassa nousevat valkokaartilaiden pistimet.

— Koirat! ehtii Hannes huutaa nähdessään törkeän petoksen.

Kymmenestä saksalaisesta kiivästä pamahtaa samassa yhteislaukaus ja viisi miestä kaatuu oviaukossa toistensa päälle, Hannes ensimmäisenä. Seuraavat syöksyivät oviaukkoon. Kaksi ensimmäistä kaatuu jälleen. Samassa pamahtaa kahdesta ikkunasta laukauksia ja minuutissa näkyy lattialla vain röykkiö valkovaatteisia ruumiita ja ovensuussa punanauhaisia. Kuolemankorinaa, huohotusta, väentelemistä.

— — —

Helinä odotti tuskaisena toisten vankien keralla kohtaloaan eräässä kylän laidassa olevassa talossa. Se oli juuri sillä puolella, jonne punakaartin päähyökkäys oli aseman vuoksi kohdistettava. Vangit ajottiin siten tahallisesti surmauttaa punakaartilaisien tullesta. Punakaartilaisille oli ilmoitettu, että taloissa oli vankeja. Hyökkäys siirtyi kuitenkin talojen aseman vuoksi hiekan sivuun ja ennen pitkää sai ylivoimainen punakaarti kylän haltuunsa.

Pekkalän talo oli tutkittu. Muonavaroja oli runsaasti ja hyvä joukko ampumavaroja. Helinä oli saanut tietää Hannes Korven hyökänneen Pekkalaan kohti. Nähdessään ruumiita kannettavan aittaun, pääsee häneltä hiljainen valitus. Itkeä hän ei enää voinut.

— Onko Hannes Korpi täällä? kysyi hän raivaten tietä tupaan.

— Tuossa hän on.

Hannes on nostettu penkille, kun ei oltu varmoja hänen kuolemastaan.

Arasti lähestyi Helinä ruumista. Huulet vapisivat, siniset siimät kuvastivat kauhua kun hän katsoi Hanneksen kasvoihin. Ilon välkähdyks pilkahtaa kuitenkin äkkiä kasvoille ja kiihkeästi

Hanneksen käteen tarttuessaan tuntee hän sen lämpimäksi.

— Lääkäri! Lääkäri! Eikö täällä ole lääkäriä, kääntyy hän läsnäolevien puoleen.

Ensiapu-esikuntaan kuuluva mies sitoo Hanneksen haavan.

— Jos se olisi ollut myrkytetty taikka räjähtävä luoti, jonkalaisia neljän toverin ruumiissa oli, olisi häinkin ollut mennyttä miestä, sanoi hän sitoessaan...

Helinän toimesta kannetaan Hannes kamariin, — herrasväen kamariin, jonne Helinä — niinkuin Hanneskin — olivat vain silloin tällöin käskystä pistäyty-

neet, muulloin kuin mitä Helinä siivoustehtävissään. Kahden kesken jäätyään saa Hannes voimia kohoutuakseen Helinää kohti.

— Helinä!

— Hannes, älä rasita itseäsi.

Hän kumartui Hanneksen rintaa vasten ja päästi kyynelvirtansa valloilleen.

Pihalta kuuluu komennus: Valmiit! Hälinää.

— Eteenpäin, mars!

Hanneksen silmät saavat loisteon.

— Milloinkahan pääsen jo ylös! Joukkoon minun täytyy päästä. — (Punainen Viesti).

